

Anmeldelser.

J. Früh: *Geographie der Schweiz. Lieferung I-III.* (18×26½ cm., talr. Illustr. og Kort). St. Gallen 1929—30. Fehrsche Buchhandlung.

Schweiz's Geografi af Professor Früh fra Zürich, hvoraf de tre første Hefter foreligger, skal komme i tre Bind, som tilsammen skal udgøre 12—14 Leveringer. Hele Værket beregnes til omtrent 2000 Sider med mere end 300 Afbildninger og Kort. Prisen er 6 Fr. for hver Levering.

Værket begynder med en Indledning i tre Afsnit, som giver en Oversigt over Landets Beliggenhed og Grænser, dets Opmaaling og Kortlægning samt dets tre store naturlige Afsnit: Jurabjergene, Alperne og det mellemliggende Land, Landets Kerne, hvilket Schweizerne betegner som „Mittelland“, medens man i Danmark vel hyppigst betegner det som „det schweiziske Bakkeland“. Allerede i Indledningen spores Værkets Fortrin og Mangler. Værket indeholder en overvældende Stofmængde og en meget rigelig og yderst værdifuld Henvi- ning til den foreliggende Litteratur, men det er ikke let læseligt. Alle- rede i Indledningen standses man af den overvældende Mængde Sted- navne, som nævnes, og om hvilke man ikke kan vente, at en ikke- schweizisk Geograf straks skal vide, i hvilken Ende af Kortet han skal lede efter dem. I det første Kapitel, som følger efter Indlednin- gen og handler om Landets Relief og dets Oprindelse, møder man det samme. Foruden de mange Stednavne, som man maa lede op paa Kortet, kan det for en ikke-schweizisk Geolog ofte være vanskeligt at holde Rede paa de mange schweiziske Bjergarter, som omtales, uden at maatte ty til en geologisk Haandbog som Hjælpemiddel. En Hjælp for Læseren vil det bebudede Sagregister blive, som skal afslutte Værket.

Dette er imidlertid heller ikke beregnet paa at være let tilgænge-

ligt. Som det staar i Subskriptionsindbydelsen, skal Værket hverken være en Lærebog eller en Billedbog. Det skal ikke læses men studeres. Det skal være en geografisk Haandbog og „Nachschlagebuch“, baseret paa og i Højde med hele Nutidens videnskabelige Viden, og de udkomne Hefter viser, at det vil løse denne Opgave paa en fortrinlig Maade.

Som omtalt handler det første Kapitel efter Indledningen om Landets Relief. Det begynder med Oversigt over de i de forskellige Sags-serier forekommende Bjergarter. Derefter følger en Oversigt over Relieffets Struktur, hvoraf naturligvis den største Del handler om Alpernes Bygning. Efter en overordentlig indgaaende og værdifuld Behandling af Dalene (baade den præglaciale, glaciale og postglaciale Daldannelse) følger en Beskrivelse af Bjerglandskabet i Alperne som Resultat af Forvitring og Daldannelse, og endelig slutter Kapitlet med en ypperlig og detailleret Skildring af Jurabjergenes Terrænformer og Tektonik.

Andet Kapitel er helliget Klimaet, hvoraf der gives en fortrinlig og udformende Fremstilling. Som særlig interessante skal fremhæves Afsnittene om Temperaturinversion og om Föhnere, hvor der gøres Rede for de Föhnere, som overskrider Alpepasserne, og de, som skyldes højt Lufttryk over Alpeomraadet selv. Afsnittet om Nedbøren ledsages af et Kort over Nedbørens Fordeling i Schweiz i Gennemsnit for Aarene 1901—25, beregnet af J. Maurer og J. Lugeon. Herefter kommer et Afsnit om Snefaldet, Afsmeltingen, Snegrænsen og Gletsjerne, som for øvrigt behandles meget kortfattet.

Tredje Kapitel handler om Vandet. Afsnittet om Grundvandet er af særlig stor Interesse for Læsere fra et Land som Danmark, hvor det haarde Klippeunderlag spiller en langt mindre Rolle end i Schweiz. Floderne og Søerne faar ligeledes en meget indgaaende Behandling, og Kapitlet slutter med et Afsnit om Regulering af Flodløbene.

Disse tre Hefter danter Halvdelen af første Bind. Den øvrige Del af Værket skal omtale Planterverden, Befolkning, Erhverv, Samfærdsel, Bebyggelse, Landskabstyper, Staten, og det hele skal afsluttes med et Sagregister.

Der er ingen Tvivl om, at Værket vil blive yderst værdifuldt netop som en Haandbog i Schweiz's Geografi, og at det i lange Tider vil blive staaende som det Hovedværk, som man maa ty til, naar man vil have Besked om herhen hørende Spørgsmaal, og ved sine overordentlig rige Litteraturhenvisninger vil det være det Sted, som man maa ty til, naar det gælder at trænge endnu dybere ind i et Emne, som vedrører Schweiz's Geografi.

M. Vahl.